

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 76/08-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 342/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2008 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy

zaručeného čl. 13 dohovoru a zákazu diskriminácie zaručeného čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 342/2004.

V podanej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že od 9. decembra 2004 prebieha na okresnom súde konanie, v ktorom sa dodnes „*súd zaoberal iba obštrukciami, nebolo vytyčené pojednávanie vo veci ani po 4-rokoch*“. Zároveň poukázal na skutočnosť, že ústavný súd o priesťahoch v predmetnom konaní už rozhodoval v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 84/07, keď sťažnosť sťažovateľa odmietol.

V prílohe sťažnosti sťažovateľ preukázal, že 25. júla 2007 doručil okresnému súdu sťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona č. 757/2004 o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorá smerovala proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi zhodnotil túto sťažnosť za čiastočne dôvodnú, pretože okresný súd bol v konaní nečinný od 1. mája 2007 do 31. augusta 2007 počas dočasného pridelenia zákonnej sudkyne na Krajský súd v Žiline.

Ústavný súd navyše zistil, že 11. decembra 2007 bol predmetný súdny spis pridelený opätovne zákonnej sudkyňi. V období predchádzajúcom rozhodovaniu ústavného súdu sa okresný súd zaoberal návrhom sťažovateľa na ustanovenie právneho zástupcu (vo všetkých konaniach, ktorých je účastníkom na okresnom súde).

Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu. Túto žiadosť zdôvodnil tým, že bol oslobodený od súdnych poplatkov v konaní okresného súdu a skutočnosťou, že „*je bez príjmov*“ a „*plne invalidný bez možnosti zárobku*“, ako aj poukázaním na spis ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. II. 84/07, „*kde sú ostatné dôkazy a majetkové pomery sťažovateľa*“.

V sťažnosti sťažovateľ požaduje bez bližšieho zdôvodnenia aj priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„II.A. Okresný súd v Žiline v konaní 6C/342/2004 porušuje základné práva D. B. podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6, čl. 13 a čl. 14 medzinárodného dohovoru, ktorým je Slovenská republika viazaná.

II.B. Okresný súd v Žiline je povinný konať bez ďalších prieťahov a rozhodnúť najneskôr do 3 mesiacov od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

II.C. Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť primerané finančné zadostučinenie vo výške 300.000,- Sk do 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.

II.D. Okresný súd v Žiline je povinný zaplatiť trovy konania trovy advokáta etc. do 15 dní od dňa doručenia Nálezu Ústavného súdu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 24 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, a práv zaručených čl. 13 a čl. 14 dohovoru v predmetnom konaní okresného súdu, ústavný súd odmietol pre neprípustnosť, pretože o tejto časti sťažnosti rozhodol už uznesením č. k. II. ÚS 84/07-9 zo 17. mája 2007.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd z predloženej sťažnosti, z jej príloh, ako aj zo spisu vedeného pod sp. zn. II. ÚS 84/07 zistil, že predmetné konanie začalo 9. decembra 2004. Toto konanie bolo 20. septembra 2005 prerušené z dôvodu, že na Okresnom súde Bratislava II prebiehalo konanie vedené pod sp. zn. Ps 12/04 o spôsobilosti sťažovateľa na právne úkony. Ústavný súd zistil, že v konaní o spôsobilosti sťažovateľa na právne úkony bolo vydané rozhodnutie č. k. Ps 12/04-366 z 15. mája 2007, ktorým sťažovateľ nebol pozbavený v spôsobilosti na právne úkony. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 2. júla 2007.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nečinnosť súdu v dôsledku existencie prekážky jeho postupu vytvorenej zákonom ustanoveným postupom (napr. právoplatným uznesením o prerušení konania) neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní. V prerušenom konaní súd nemôže vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty jeho účastníkov, a tým nemôže dôjsť k naplneniu účelu týchto práv (nález II. ÚS 103/06 a v ňom uvedená judikatúra). Preto nie je možné nečinnosť okresného súdu v merite veci po prerušení konania označiť ako zbytočné prietahy.

V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 48/03, I. ÚS 154/03). V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (III. ÚS 30/03) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03).

Berúc do úvahy dobu, ktorá uplynula od podania návrhu na začatie konania (9. decembra 2004) do prerušenia konania (20. septembra 2005) a následne od právoplatnosti rozhodnutia Okresného súdu Bratislava II (2. júla 2007) do podania sťažnosti ústavnému súdu (9. januára 2008) nie je dôvodné hodnotiť postup okresného súdu ako porušenie sťažovateľom označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, preto ústavný súd podanú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd svoj uvedený záver dopĺňa konštatovaním, že nie je vylúčené, ak by v budúcnosti došlo k ďalšej nečinnosti okresného súdu, že by tak mohlo dôjsť aj k porušeniu sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd nevidí v práve na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovanom v čl. 48 ods. 2 ústavy zásadnú obsahovú odlišnosť od práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručenom čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 55/98). Preto vzhľadom na to, že konštatoval zjavnú neopodstatnenosť posudzovanej ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť aj tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo predovšetkým vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy má kľúčové postavenie medzi právami ustanovenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy nazvanom „Právo na súdnu a inú právnu ochranu“ (čl. 46 až 50) a jeho ochrana v zásade predchádza ochrane

priznanej prostredníctvom ďalších základných práv ustanovených v tomto oddiele ústavy. Na základe vzájomnej súvst'ažnosti medzi týmito základnými právami možno dospieť v konkrétnom prípade aj k záveru, podľa ktorého závažné porušenie niektorého zo základných práv ustanovených v čl. 46 až 50 ústavy má za následok aj porušenie iného základného práva zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy.

Podľa názoru ústavného súdu uvedený záver platí zvlášť v prípade potenciálneho porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to vzhľadom na jeho kľúčové postavenie v tejto skupine základných práv. Inak povedané, k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými priet'ahmi v súdnom konaní môže dôjsť v prípade, ak postup (napr. dlhodobá nečinnosť) všeobecného súdu v takomto konaní v dôsledku zbytočných priet'ahov vedie v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ochrany ktorých sa domáha (IV. ÚS 159/07).

V posudzovanom prípade však s ohľadom na to, že v predmetnom konaní neboli zistené ústavne relevantné priet'ahy a že sťažovateľ neuviedol žiadne ďalšie dôvody, ktorých meritórne prerokovanie by mohlo viesť k zisteniu porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy postupom alebo rozhodnutiami okresného súdu, ústavný súd aj v tejto časti odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v celom rozsahu, nebolo už dôvodné zaoberať sa žiadosťou sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2008